

NOVÁ ŘADA KONFERENCÍ K CESTOVNÍMU RUCHU V MAĎARSKÉ OSTŘIHOMEI

V maďarské Ostřihomi (Esztergom), která leží na Dunaji naproti slovenskému Štúrovu, se konala 7. března 2025 konference Felekezeti – Nemzeti – Turizmus / Confession – Nation – Tourism věnovaná náboženským a národnostním vlivům na cestovní ruch. Znamená zahájení řady takto zaměřených konferencí ve spolupráci s Univerzitou Karlovou Právnickou fakultou, a je tedy volnou součástí konferencí Aktuální otázky právní úpravy cestovního ruchu. Ve středu 3. prosince 2025 se jako obvykle v budově Právnické fakulty UK uskuteční již desátá konference, letos zaměřená právě na náboženské památky. Důležitou roli přitom hrají blízkí se výročí svatého Vojtěcha (v zahraničí spíše známého pod biřmovacím jménem Adalbert) považovaného za jednoho z tvůrců uherské (podobně i polské) státnosti. Dne 28. září 995 bylo vyvražďeno sídlo jeho rodu Slavníkovců v Libici nad Cidlinou a v nuceném exilu zahynul 23. dubna 997 mučednickou smrtí.

Ostřihom je sice dnes maloměstem s necelými třiceti tisíci obyvatel, ale také původním hlavním (tedy sídelním) městem Uherska přibližně v letech 970 až 1242, které i po přesunu vládců do Budína zůstalo centrem církevním. Ostřihomský arcibiskup, který je i kardinálem a primasem Maďarska, Petér Erdő (v květnu 2025 jeden z hlavních kandidátů na papeže) založil Nadaci svatého Vojtěcha pro výzkum střední a východní Evropy (Szent Adalbert Közép-es Kelet-Európa Kutatásokért Alapítvány) sídlící v Ostřihomi. Zásadní roli v Nadaci hraje prof. Halász, organizátor této konference, působící zejména v Ústavu státu a práva maďarské Akademie věd, ale částečně i na obdobné instituci pražské. V ČR spolupracuje zejména s dr. Petrášem, organizátorem mnoha aktivit k právnímu postavení menšin a také cestovnímu ruchu, kdy např. pořádá jedinou konferenci k právu turismu v ČR (i na Slovensku). Prof. Halász i dr. Petráš mají výrazně širší bibliografii zaměřenou na právní postavení menšin než na oblast cestovního ruchu. Není tedy překvapující, že jejich organizovaná akce v Ostřihomi se soustředí na analýzu náboženských a národnostních vlivů na turismu.

Konference tedy byla společnou akcí Nadace svatého Vojtěcha pro výzkum střední a východní Evropy, Právnické fakulty Univerzity Karlovy a také Ostřihomské teologické vysoké školy (Esztergomi Hittudományi Főiskola), která také zvažuje zaměření na turismus. Jednání probíhala v nádherném velkém sále historické radnice, po konferenci probíhaly exkurze zejména do ohromující Baziliky Panny Marie a svatého Vojtěcha, která je sídelní katedrálou maďarského primase a patří k největším kostelům světa.

První v programu měl být referát prof. Scheu z pražské Právnické fakulty UK věnovaný dopadům turismu na kulturní dědictví a práva menšin. Doc. Mézsáros z hlavní maďarské univerzity ELTE Filosofické fakulty vystoupil k počátkům turismu v Maďarsku, kdy hovořil o vývoji již od náboženských poutí. Následně dr. Petráš z pražské Právnické fakulty UK hovořil o menšinových památkách v ČR a státní politice vůči nim. Přednesl i informace zpracované ředitelem Regionálního muzea v Kolíně Rišlinkem o vědeckých aktivitách v tomto regionu týkajících se výročí svatého Vojtěcha. Prof. Schweitzer z Ústavu státu a práva maďarské Akademie věd se věnoval židovským památkám a zájmu zejména z Izraele a USA, kdy ovšem návštěvníky zajímá spíše náboženská tradice včetně slavných rabínů než samotné budovy. Prof. Gábris z Právnické fakulty Trnavské univerzity rozebíral vývoj hlavních budov univerzity, což bylo doprovázeno i řadou fotografií.

Po přestávce následovaly referáty věnované spíše praxi turismu, a to často i v samotném regionu. Místní kulturní manažer proslulé Ostřihomské baziliky, Péter Rokolya, se ve svém vystoupení zaměřil na způsoby využívání této významné historické památky. Upozornil přitom na zajímavý aspekt jejího fungování, a to kuriózní skutečnost, že přímo v prostorách katedrály, jež slouží jako sídlo primase maďarské katolické církve, se nachází kavárna, která nabízí široký výběr sladkých specialit. Ty ostatně byly ochutnány účastníky při pozdějších exkurzích. Památkář a muzejník Gábor Gaylhoffer-Kovács rozebíral zkušenosti z Veszprému, který

byl roku 2023 tzv. hlavním městem evropské kultury. Ágnes Kovács-Borik, turistická koordinátorka pracující pro diecézi Vác, hovořila o přístupu katolické církve k turismu. Attila Déak, vedoucí vývojové skupiny pro cesty po středověkých kostelech patřící k Reformované církvi, promítl film o typech kostelů a metodách jejich využití turisty – např. cyklotrasy zaměřené na kostely.

Po obědě ještě zaznělo několik referátů, opět od odborníků z akademického světa. Dr. Lőrincz z maďarského Centra pro sociální vědy komparoval barokní církevní rezidence a analyzoval třeba vlivy slavného Melku na maďarské oblasti. Prof. Halász z Ústavu státu a práva maďarské Akademie věd sledoval slovenské národní postoje vůči kulturním památkám, tedy problém vztahu dříve nedominantního národa ke kultuře dříve vládnoucích. Doktorand historie Némethy z hlavní maďarské univerzity ELTE Filosofické fakulty zkoumal národní identitu návštěvníků památek v Sedmihradsku. Poslední přednášející, dr. Csáka z multietnické univerzity v Kluži, sledovala otázku turistických spolků z 19. století a jejich národní orientace.

Lze shrnout, že vznikla velmi zajímavá konference k cestovnímu ruchu, u které se předpokládá, že každoroční jednání (příště asi v dubnu 2026) budou probíhat hlavně v angličtině, ale z nemalé části i v češtině/slovenštině. Důležitá bude zejména pro odborníky cestovního ruchu věnující se kulturnímu turismu, případně znalce náboženské, národnostní a menšinové problematiky. V oblasti cestovního ruchu se této problematice věnuje značné množství badatelů, což dokládá například reprezentativní sborník z konference Aktuální problémy cestovního ruchu, která se konala v Jihlavě v roce 2023. Tématem konference bylo využívání historických prvků v kontextu cestovního ruchu. Prospěje to potřebné interdisciplinaritě cestovního ruchu, ostatně organizátoři prof. Halász i dr. Petráš působí hlavně ve vědě právní (často právním postavení menšin), ale běžně se věnují historii, kterou rovněž vystudovali a také vědě cestovního ruchu.

Kontaktní údaje

JUDr. PhDr. René Petráš, Ph.D.
Univerzita Karlova
Právnická fakulta
Katedra právních dějin
nám. Curieových 901/7, 116 40 Praha 1, Česko
eMail: petras@prf.cuni.cz

Ambis Vysoká škola
Katedra marketingu a cestovního ruchu
Lindnerova 575/1, 180 00 Praha 8 – Libeň, Česko